

Covid-19 Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitime İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri

Kenan KURT¹
Mehmet Ali KANDEMİR²
Yaşar ÇELİK³

Gönderim Tarihi: 15.11.2020

Yayın Tarihi: 31.05.2021

Öz

Bu araştırmada, Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitime yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Araştırma, Samsun ve Balıkesir illerinde görev yapmakta olan 35 sınıf öğretmenin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma nitel araştırma desenlerinden biri olan özel durum çalışmasına göre hazırlanmıştır. Verilerin elde edilmesinde yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formlarından elde edilen bulguların analizi içerik analiz yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın sonucunda uzaktan eğitim kavramının; sınıf öğretmenlerine internet üzerinden etkileşimli ders işleme, okul dışından eğitim, farklı ortamlarda eğitim, internet ortamı, EBA, kitle iletişim araçlarıyla yapılan eğitim, aile ve öğretmen iş birliğiyle eğitim, etkileşimin sınırlılığını gerektiren ortamda kendi kendine öğrenme, dijital dünya, yenilenme, eğitim teknolojisi ve sürekli ve ulaşılabilir eğitim kavramlarını çağrıştırdığı tespit edilmiştir. Ayrıca uzaktan eğitimin sürekliliği, eğitim sürecinde iletişim ve etkileşimi sağlamaya yönelik önemli katkılarının olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İlaveten uzaktan eğitim sürecinde aileden, öğrenciden, öğretmenden, kitle iletişim aracından ve ortamdan kaynaklı sorunların olduğu belirlenmiştir. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin öğrencileri değerlendirmede; çoktan seçmeli test, etkinlik ödevi, soru cevap yöntemi, web2.0 araçları ile etkinlik hazırlama, velilerden gelen videoların değerlendirilmesi, dijital etkinlikler ve oyunlar ve proje gibi değerlendirme yöntemlerini kullandıkları ya da değerlendirmeyi nasıl yapacaklarını bilmedikleri sonuçlarına ulaşılmıştır. Uzaktan eğitim konusu ile ilgili öğretmenlere hizmet içi eğitim verilmesi önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, Uzaktan öğrenme, Sınıf öğretmeni, E öğrenme

The Views of Classroom Teachers on Distance Education during the Covid-19 Pandemic Process

Abstract

In this study, it is aimed to determine the opinions of classroom teachers for distance education during the Covid-19 pandemic process. The research was carried out with the participation of 35 classroom teachers working in Samsun and Balıkesir provinces. The research has been prepared according to a case study, which is one of the qualitative research designs. Semi-structured interview form was used to obtain the data. The analysis of the findings obtained from the interview forms was carried out with the content analysis method. As a result of the research, the concept of distance education; Interactive tutoring for classroom teachers over the internet, education outside the school, education in different environments, internet environment, EBA, education with mass media, education with family

¹ Sorumlu Yazar: Kenan Kurt, Öğretmen, MEB, Türkiye, gazibeylikenan@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-9879-0447

² Mehmet Ali Kandemir, Öğretmen, MEB, Türkiye, mehmetalikandemir10@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9340-2559

³ Yaşar Çelik, Dr. Öğr. Üyesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Türkiye, yasaromu@hotmail.com, ORCID : 0000-0001-8159-5189

and teacher cooperation, self-learning in an environment requiring the limitation of interaction, digital world, renewal, educational technology and It has been determined that it evokes the concepts of continuous and accessible education. In addition, it has been concluded that the continuity of distance education has important contributions to ensure communication and interaction in the education process. In addition, it was determined that there are problems stemming from family, student, teacher, mass media and environment in the distance education process. In addition, classroom teachers in evaluating students; It was concluded that they used evaluation methods such as multiple-choice test, activity assignment, question and answer method, preparing activities with web2.0 tools, evaluation of videos received from parents, digital activities and games and projects or they did not know how to evaluate them. In-service training for teachers on the subject of distance education has been suggested.

Key Words: Distance education, Distance learning, Primary school teacher, E learning

Giriş

Dünyada geçmişten günümüze birçok salgın hastalık görülmüştür. Veba, çiçek hastalığı, kolera, grip gibi salgın hastalıklar nedeniyle birçok insan hayatını kaybetmiştir. Günümüz dünyasında koronavirüs adı verilen bir virüs Covid-19 salgınını beraberinde getirmiş ve bu durumdan birçok ülke olumsuz etkilenmiştir. Salgın nedeniyle sağlık, ekonomi ve eğitim gibi önemli alanlarda problemler yaşanmış ve salgına rağmen bu alanlar ayakta tutulmaya çalışılmıştır (Aslan, 2020).

Teknolojinin hızlı gelişmesine bağlı olarak, çağdaş eğitim yöntemlerine olan yönelimin artması mevcut öğrenme ve öğretme yöntemlerinde değişikliklere yol açmıştır (Sagedhi, 2019). Bunlardan biri olan uzaktan eğitimin, dijital teknolojilerin gelişmesi ve internetin bir eğitim ortamı olarak kullanılmasına bağlı olarak kullanım sıklığı her geçen gün artmaya başlamıştır (Kiryakova, 2009). Böylece uzaktan eğitim her geçen gün popülerlik kazanmakta, öğretme ve öğrenme alanını önemli ölçüde genişletmektedir (Beese, 2014).

Dünyada olduğu gibi ülkemizde de küresel anlamda etkili olan Covid-19 virüsü salgını sonucunda öğrencilerimizin, öğretmenlerimizin ve toplumdaki diğer üyelerin sağlığı için Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), eğitim ve öğretim sürecini uzaktan eğitim faaliyeti ile sürdürme kararı almıştır. Bu süreçte MEB tarafından eğitim bilişim ağı (EBA) üzerinden ve televizyon kanalları yardımıyla eğitim ve öğretim yapılmaya başlanmıştır.

Uzaktan eğitim, öğrenci ve öğretmenin fiziksel olarak aynı ortamda bulunmadan öğrenme-öğretme etkileşimine girdiği bir eğitim biçimidir. Uzaktan eğitim ile öğrenciler sorumlu oldukları öğrenmeleri, öğretmenler ise sorumlu oldukları öğretme sürecini mekan sınırlaması olmaksızın gerçekleştirebilmektedirler. Çeşitli nedenlerle evinde kalmak zorunda kalan insanların ya da eğitimin gerçekleştiği yere ulaşımında güçlük çeken öğrencilerin uzaktan eğitim faaliyeti ile bu engelleri ortadan kalkmaktadır (Adıyaman, 2002).

Alan yazın incelediğinde uzaktan eğitim uygulamalarını tanımlamak amacıyla açıköğretim, çevrimiçi öğrenme, uzaktan eğitim, e öğrenme, web destekli öğretim, internet tabanlı öğretim, sanal eğitim gibi kavramların kullanıldığı görülmektedir (Özkul ve Aydın, 2012). Uzaktan eğitim ile ilgili birçok tanım bulunmaktadır. Bu tanımlardan bazıları şunlardır: Uzaktan eğitim, öğrenme ve öğretme eylemlerinin doğal olarak gerçekleştiği yerin birbirinden ayrılmasıdır (Larreamendyand ve Leinhardt, 2006). Uzaktan eğitim, öğretmen, öğrenciler ve eğitim içeriği arasındaki etkileşimi gerçekleştirmek için farklı ortamların kullanıldığı, öğretmen ve öğrenciler arasında iki yönlü iletişime imkan veren, öğrenme sürecinin öğretmen yerine öğrenciler tarafından kontrol edildiği öğrenme şeklidir (Kiryakova, 2009). Bozkurt'a (2017) göre uzaktan eğitim, öğrenen, öğreten ve öğrenme kaynakları arasındaki engellerin aşılması için mevcut teknolojilerin faydacı bir yaklaşımla kullanıldığı bir alandır.

Yukarıda verilen tanımlardan yola çıkarak uzaktan eğitim, farklı ortamlarda bulunan öğretmen ve öğrencilerin geleneksel eğitimden farklı olarak öğrenciyi merkeze alan, öğrenci-öğretmen ve içerik arasında etkileşime izin veren kitle iletişim araçlarının kullanıldığı eğitim şekli olarak tanımlanabilir. Diğer bir ifadeyle uzaktan eğitim, geleneksel eğitimden çok farklı olarak, öğrencilerin ve öğretmenlerin fiziksel olarak evlerinden uzak olduğu eğitimden oluşurken sınıf öğrenimi, öğrencilerin ve öğretmenlerin tek bir çatı altında çalıştığı eğitim sistemi olarak tanımlanabilir (Sadeghi, 2019).

Uzaktan eğitimde kullanılan eğitim modelleri iletişim türüne göre iki ana bölümde incelenebilir. Birincisi, senkron (eş zamanlı) öğretim modelinde öğrenci web üzerinden eğitim alır ve öğretici ile

iletişim kurabilir. İkincisi, asenkron (eş zamansız) öğretim modeli, öğrenci kendi belirlediği çalışma programına göre çalışır ve öğretici ile iletişim kurmaz (Balta, Y. ve Türel Kılıç, 2013).

Uzaktan eğitim, eğitimde mesafe engelini ortadan kaldırmaktadır. Eğitimde mesafe engelini ortadan kaldıran uzaktan eğitim faaliyetlerinin yararlarını şöyle sıralayabiliriz (Karaağaçlı, 2008):

- Çalışan kişilerin çalıştıkları yerde eğitim görmelerine olanak sağlayarak üretime devam edilmesini sağlar.
- Fırsat eşitliği ilkesiyle uyuşmayan durumları ortadan kaldırır.
- Fiziksel engellerin aşılmasını sağlar.
- Sınıf ortamından kaynaklanan sorunların önüne geçilmiş olur.
- Toplu olarak bir arada bulunulma zorunluluğu olmadığından bulaşıcı hastalıkların salgına dönüşme riskini azaltır.
- Geleneksel sınıf ortamına kıyasla daha fazla kişiye ulaşma imkanı sağlar.
- Eğitim giderleri örgün eğitime kıyasla daha azalır.
- Bilgiye kolay ulaşılmasına ve bilginin kolay yaygınlaşmasına yardım eder.

Öğrencilerin kendilerini eğitim ortamına ait hissetmelerinin öğrenme sürecine etkisi yadsınamaz. Bu nedenle öğrenme ortamının ulaşılması ve kullanımının kolay olması, öğrencinin bu ortam içerisinde kaybolmaması, öğrencilerin öğrenme sürecini kolaylaştırması gibi özelliklerin öğrenme ortamında olması bir gerekliliktir. Uzaktan eğitim süreçlerinde ortamda öğrenci öğrenme için gerekli materyallere hızlı bir şekilde ulaşabilmelidir. Bu hazırlanan materyaller öğrencilerin farklı öğrenme stillere uygun olup çoklu ortam (video, animasyon vb.) öğeleriyle desteklenmelidir. Ayrıca öğrenme sürecinde öğrenciler yalnız bırakılmayıp sık sık dönütler verilmeli ve bu süreçte öğrenci bir problemle karşılaştığında ona yeterli destek sağlanmalıdır. Bunların yanında öğrencilerin süreçte istekli olması ve uzaktan eğitimi verimli kullanmaya yetecek bilgi ve becerilere sahip olması öğrenme sürecinin verimliliğinin artırılması için gereklidir (Yıldırım; Yıldırım, Çelik ve Karaman, 2014).

Alan yazında uzaktan eğitim ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde, ilkökul dışında diğer eğitim kademelerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bunlardan Paydar ve Doğan (2019) yaptığı araştırmanın sonucunda öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğunun uzaktan eğitime yönelik olumlu görüş içinde oldukları belirlenmiştir. Benzer şekilde Özgül ve Uysal (2016), uzaktan eğitim ile yapılan yaz okullarının normal yaz okullarına göre öğrenciler açısından bazı konularda üstünlük sağladığını tespit etmiştir. Güner, Tekinaslan ve Yavuzalp (2016) ise yapmış oldukları araştırma sonucunda öğretim elemanlarının uzaktan eğitim konusu ile teknoloji, yönetim, içerik, öğrenme ve öğretim boyutları hakkında olumlu ve olumsuz görüş içinde oldukları belirlenmiştir. Diğer bir araştırmada modern uzaktan eğitim teknolojilerinin üniversite öğretim ve öğrenim sürecinde etkili bir şekilde uygulanmasının önünde öğretmenlerin ve velilerin hazır olmamaları, bilgisayar tabanlı çevrimiçi öğrenme sistemlerini uygulamak için gerekli becerilerin eksikliği, çevrimiçi ortamda yeterli akademik danışmanın bulunmaması gibi engellerin olduğu ortaya konmuştur (Leontyeva (2018). Yıldız'ın (2020), yaptığı araştırmada uzaktan eğitim ortamında topluluk hissine etki eden faktörler öğretim elemanı, öğrenci özellikleri, öğretim yöntemi, etkileşim, işbirliği ve oryantasyon gibi temalar altında toplanmıştır.

Uzak eğitim sürecinin etmenleri olan öğrenci, ortam, öğretmen ve öğrenciye kazandırılması planlanan içeriğin uzaktan eğitim standartlarına uygun olması, eğitimin kalitesinin artmasına katkıda bulunabilir (Kaban ve Çakmak Kılıç, 2016). Bu nedenle uzaktan eğitim sürecini etkileyen

etmenlerin standartlara uygun hale getirilmesi için süreçte yaşanan olumsuzlukların öğrencilere olan etkileri ve genel olarak öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecine yönelik görüşlerini belirlemek önem arz etmektedir. Alanyazında özellikle Covid-19 pandemi sürecinde ilkokullarda yapılan uzaktan eğitime yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin belirlenmesine yönelik bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmanın alan yazındaki bu boşluğu doldurması ve Covid-19 nedeniyle içinde bulunduğumuz süreçte yapılan uzaktan eğitimin aksayan ve olumlu yönlerini ortaya koyma noktasında katkı sağlaması beklenmektedir. Bu araştırma, Covid-19 pandemi sürecinde ilkokullarda yapılan uzaktan eğitime yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda şu araştırma sorularına cevap aranmıştır:

1. Uzaktan eğitim, sınıf öğretmenlerine hangi kavram /kavramları çağrıştırmaktadır?
2. Sınıf öğretmenlerine göre uzaktan eğitim sürecinin eğitim ve öğretim sürecine katkıları nelerdir?
3. Uzaktan eğitim sürecinde, sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı sorunlar nelerdir?
4. Uzaktan eğitim sürecinde, sınıf öğretmenlerinin öğrencilere yönelik izlenimleri nelerdir?
5. Uzaktan eğitim sürecinde, sınıf öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirmede kullandıkları yöntem ve teknikler nelerdir?

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın deseni, çalışma grubu, veri toplama aracı ve veri analiz yöntemine yer verilmiştir.

Araştırma Deseni

Bu araştırma nitel araştırma desenlerinden biri olan özel durum çalışmasına göre hazırlanmıştır. Özel durum çalışması adında anlaşıldığı gibi özel bir durum üzerinde yoğunlaşmayı gerektirir. Bu özel durum bazen bir kişi, bazen bir grup, bazen de olay olabilir. Özel durum çalışması araştırmacıya, konuyu bir bütün halinde derinlemesine inceleme ve nitel ve nicel verilerin birlikte kullanılması konusunda kolaylık sağlar. Konu derinlemesine araştırıldığı için katılımcı sayısının az olmasını gerektirir (Çepni, 2010; Haluk ve Özmen, 2019).

Çalışma Grubu

Bu araştırma, Samsun ve Balıkesir illerinde görev yapmakta olan 35 sınıf öğretmenin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılmıştır. Bu yöntemde, varlığı bilindiği halde kolay ve hızlı ulaşılabilen unsurların tespiti için kullanılmaktadır. Nitel araştırmalarda kullanılan örneklem büyüklüğü çoğu durumlarda genelleme yapmaya uygun değildir. Bu yüzden kolay ve pahalı olmayan durumlar tercih edilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Veri Toplama Aracı

Araştırma sürecinde verilerin elde edilmesinde yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Bu form, araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. Görüşme formu hazırlanırken ilk önce alan yazın incelenerek taslak görüşme soruları hazırlanmıştır. Formda yer alan sorular hazırlanırken soruların açık ve anlaşılır olmasına özen gösterilmiştir. Formda yanıtlayıcıyı yönlendirici her türlü ifadeden kaçınılmıştır. Bu aşamadan sonra formun amaca hizmet edip etmediğini belirlemek amacıyla 4 uzman görüşü alınmıştır. Bu uzmanlar ikisi alan uzmanı, diğer ikisi de ölçme ve değerlendirme uzmanıdır. Uzman görüşleri doğrultusunda form üzerinde gerekli olan

düzenlemeler yapılmıştır. Bu şekilde kapsam geçerliği sağlanılmaya çalışılmıştır (Haluk ve Özmen, 2019).

Formun açık, net ve anlaşılır olma durumunu belirlemek amacıyla araştırmaya katılmayan 10 sınıf öğretmeniyle pilot uygulama yapılmıştır. Bu uygulamadan sonra sınıf öğretmenleri tarafından formun anlaşılır olduğuna karar verilmiştir. Uygulama aşamasında süre sınırlaması getirilmemiştir. Elde edilen bulgularda görüşme formunun kavramsal çerçevesine bağlı kalınmaya dikkat edilmiştir. Elde edilen bulgular yorum yapılmadan doğrudan alıntı şeklinde verilmiştir. Bu şekilde iç geçerlik arttırılmaya çalışılmıştır (Haluk ve Özmen, 2019). Son şekli verilen form 35 sınıf öğretmenine uygulanmıştır. İki ayrı araştırmacı tarafından elde edilen bulgular ayrı ayrı kodlanmış olup kodlamalar arası tutarlık oranı %80,2 olarak hesaplanmıştır (Miles ve Huberman, 1994). Uyuşum yüzdesinin 0,70'ten fazla çıkması yeterli görülmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Elde edilen bulgular örnekleme yer alan kişilerle paylaşılmış ve örnekleme yer alan sınıf öğretmenlerince elde edilen bulgular doğrulanmıştır. Bu yapılan işlem ile iç geçerlik arttırılmaya çalışılmıştır. Araştırmanın her aşaması (çalışma grubu, veri toplama, veri analizi, vb.) ayrıntılı olarak verilerek dış geçerlik ve dış güvenilirlik arttırılmaya çalışılmıştır (Haluk ve Özmen, 2019; Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Veri Analiz Yöntemi

Bu araştırmada görüşme formlarından elde edilen bulguların analizi içerik analizi ile gerçekleştirilmiştir. İçerik analizinde elde edilen verilerin anlamlı bölümlerini kod ve kategoriler şeklinde bir araya getirilerek elde edilen verilerin okuyucuya açıklanmasının kolaylaştırması hedeflenmektedir. Araştırmada, ilk aşama olarak elde edilen verilerin anlamlı bölümleri belirlenmiştir. Sonra bu anlamlı bölümler kodlanmıştır. Daha sonra bu kodlar bir araya gelerek kategoriler oluşturmuştur (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Veri analizinde ilk olarak görüşme formları Ö1, Ö2, Ö35 olarak adlandırılmıştır. Ardından görüşme formlarında yer alan anlamlı bölümler (kodlar) tespit edilmiştir. Sonra bu anlamlı bölümler isimlendirilerek kodlama süreci gerçekleştirilmiştir. Bu işlemden sonra birbirleriyle ilişkili olan kodlar bir araya getirilerek kategoriler (tema) oluşturulmuştur. Son aşama olarak ayrıntılı olarak tanımlanan ve sunulan bulgular yorumlanmış ve bazı sonuçlara ulaşılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde elde edilen bulgulara yönelik yapılan analiz sonuçlarına yer verilmiştir.

1. "Uzaktan eğitim kavramının, sınıf öğretmenlerine çağrıştırdığı kavram veya kavramlar nelerdir?" Sorusu ile ilgili öğretmen görüşleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Uzaktan eğitim kavramının, sınıf öğretmenlerine çağrıştırdığı kavram veya kavramlar

Kategori	Kodlar	f
Uzaktan Eğitimin Kavramlar	Okul dışından eğitim	7
	İnternet üzerinden etkileşimli ders işleme	6
	Farklı ortamlarda eğitim	3
	İnternet ortamı	3
	EBA	2
	Kitle iletişim araçlarıyla yapılan eğitim	2
	Aile ve öğretmen işbirliği ile eğitim	2

Tablo 1 (devam).

Etkileşimin sınırlılığını gerektiren ortamda kendi kendine öğrenme	2
Dijital dünya	2
Yenilenme	1
Eğitim teknolojisi	1
Sürekli ve ulaşılabilir eğitim	1

Tablo 1 incelediğinde uzaktan eğitim kavramının, sınıf öğretmenlerine çağrıştırdığı kavramlar, okul dışından eğitim (7), internet üzerinden etkileşimli ders işleme (6), farklı ortamlarda eğitim (3), internet ortamı (3), kitle iletişim araçlarıyla yapılan eğitim (2), aile ve öğretmen işbirliği ile eğitim (2), etkileşimin sınırlılığını gerektiren ortamda kendi kendine öğrenme (2), dijital dünya (2), EBA (2), yenilenme (1), sürekli ve ulaşılabilir eğitim (1) ve eğitim teknolojisi (1) kavramları belirtilmiştir. Katılımcıların sorulara verdikleri yanıtlardan bazıları aşağıda aynen verilmiştir.

Ö1. “Uzaktan eğitim, öğretmen ve öğrencilerin farklı ortamda bulunduğu eğitim sürecidir.”

Ö2. “Uzaktan eğitim normal okul ortamında olmayıp çeşitli teknolojik yöntemlerle eğitim ve öğretim yapılmasıdır.”

Ö3. “Uzaktan eğitim, farklı mekânlardaki öğrenci ve öğretmenlerin öğretim materyallerini kullanarak bilgi alışverişinde bulunmasını sağlayan bir eğitim sürecidir.”

2. “Sınıf öğretmenlerine göre uzaktan eğitim sürecinin eğitim ve öğretim sürecine katkıları nelerdir? Sorusuna ilişkin öğretmen görüşleri Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Sınıf öğretmenlerine göre uzaktan eğitim sürecinin eğitim ve öğretime katkıları

Kategori	Kodlar	f
Uzaktan Eğitimin Katkıları	Öğrencilerin normal okul süreci rutinlerini yerine getirmesine katkı sağlaması	14
	Okula devam olanağının kalktığı zorunlu hallerde öğrenciye ulaşmada kolaylık sağlaması	12
	Öğrencilere evlerinde eğitime devam edebilme imkânı sağlaması	9
	Veli, bulunması öğrenci ve öğretmen iş birliğine katkıda bulunması	7
	Video ve paylaşımlar tekrar izlemeye olanak sağlaması	3
	Öğrencinin eğitimin sürekliliğini kavraması açısından faydalı olması	2
	Öğrencilerin iletişim ve etkileşimini sağlayarak sosyalleşmelerine katkıda bulunması	2
	Her öğrenci için birebir öğretim imkânı sağlaması	1

Tablo 2’ye bakıldığında uzaktan eğitim sürecinin sınıf öğretmenlerine göre eğitim ve öğretim sürecine katkıları ile ilgili olarak sınıf öğretmenleri, öğrencilerin normal okul süreci rutinlerini yerine getirmesine katkı sağlaması (14), okula devam olanağının kalktığı zorunlu hallerde öğrenciye ulaşmada kolaylık sağlaması (12), öğrencilere evlerinde eğitime devam edebilme imkânı

sağlaması (9), veli, öğrenci ve öğretmen iş birliğine katkıda bulunması (7), video ve paylaşımlar tekrar izlemeye olanak sağlaması (3), öğrencinin eğitimin sürekliliğini kavraması açısından faydalı olması (2), öğrencilerin iletişim ve etkileşimini sağlayarak sosyalleşmelerine katkıda bulunması (2), veli ile öğrenci arasındaki etkileşime katkıda bulunması (2), ve her öğrenci için birebir öğretim imkânı sağlaması (1) şeklinde yanıtladıkları görülmektedir. Katılımcıların sorulara verdikleri yanıtlardan bazıları aşağıda aynen verilmiştir.

Ö11. “Yüzyüze eğitimin yapılamadığı zamanlarda hiç yoktan iyi bir süreç olduğunu düşünüyorum.”

Ö13. “Uzaktan eğitim hiçbir zaman gerçek birebir okul ortamında yapılan eğitim öğretimin yerini tutmamaktadır. Ancak acil durumlarda ya da günümüzde olduğu gibi evde kalmamız gerektiği durumlarda katkısı yadsınamaz.”

Ö17. “Zamanı daha verimli kullanabiliyoruz. Video ve paylaşımlar tekrara olanak sağlıyor. Her öğrenci için birebir öğretim imkânı sağlıyor.”

3. “Uzaktan eğitim sürecinde, sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı sorunlar nelerdir?” Sorusu ile ilgili öğretmen görüşleri Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Uzaktan eğitim sürecinde, sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar

Kategori	Alt kategoriler	Kodlar	f
Karşılaşılan Sorunlar	Öğrencilerden kaynaklı sorunlar	İlkokul öğrencilerine uygun bir eğitim süreci olmaması	9
		Öğrencilerin dikkat sürelerinin okuldaki sürece göre daha kısa olması	4
		Özel eğitim öğrencilerine uygun eğitim süreci olmaması	1
Aileden kaynaklı sorunlar		Veliler tarafından öğrencilerin derse zamanında girişlerinin sağlanmaması	8
		Ebeveynlerin, internet hakkında gerekli bilgiye sahip olmaması	2
Kitle iletişim araçlarından kaynaklı sorunlar		İnternet alt yapı sorunu,	15
		Her öğrencinin evinde internet bağlantısı, bilgisayar, yazıcı gibi donanımlar olmadığından dolayı uzaktan eğitimden yararlanamaması	14
		Kullanılan programların bakanlığa bağlı olmaması	3
		EBA’ya ulaşımında yoğunluk yaşanması,	2
	EBA TV’de yapılan derslerin süre	2	

olarak kısa tutulması

Tablo 3 (devam).

Kategori	Alt kategoriler	Kodlar	f
		EBA TV' de 1.sınıf öğrencilerinin öğretmenlerin hızlı konuşmasından kaynaklanan anlama ve kavrama sıkıntısının yaşanması	1
	Ortamdan sorunlar	kaynaklı Yüz yüze eğitime göre dönüt almada zorluk yaşanması	7
		Sınıf yönetiminin sağlanamaması sonucu gürültü problemi meydana gelmesi	6
		Çocuklarla okul ortamında olduğu gibi iletişim ve etkileşimin sağlanmaması sonucu sosyalleşmenin kısıtlanması	4
		Yüz yüze olmadığı için duyguların tam olarak verilememesi	3
		Sınıf ortamına göre öğrenme sürecine ve akademik başarıya katkısının az olması	2
		Okul ortamına göre yaparak yaşayarak öğrenme sürecinin kısıtlanması	1
	Öğretmenden sorunlar	kaynaklı Eğitim sürecinde ölçme ve değerlendirmede yaşanan yetersizlik	3
		Öğretmenlerin bu konuda eğitim almaması ve tecrübesiz olması	3

Tablo 3'e bakıldığında, sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı sorunlar kategorisinin; öğrenciden kaynaklı sorunlar, aileden kaynaklı sorunlar, kitle iletişim araçlarından kaynaklı sorunlar, öğretmenden kaynaklı sorunlar ve ortamdan kaynaklı sorunlar olmak üzere 5 alt kategoriden oluştuğu görülmektedir. Öğrenciden kaynaklı sorunlar, ilkökul öğrencilerine uygun bir eğitim süreci olmaması (9), öğrencilerin dikkat sürelerinin okuldaki sürece göre daha kısa olması (4) ve özel eğitim öğrencilerine uygun eğitim süreci olmaması (1) yanıtlarının verildiği görülmektedir.

Aileden kaynaklı sorunlar, veliler tarafından öğrencilerin derse zamanında girişlerinin sağlanmaması (8) ve ebeveynlerin, internet hakkında gerekli bilgiye sahip olmaması (2) yanıtlarının verildiği görülmektedir.

Kitle iletişim araçlarından kaynaklı sorunlar, internet alt yapı sorunu (15), her öğrencinin evinde internet bağlantısı, bilgisayar, yazıcı gibi donanımlar olmadığından dolayı uzaktan eğitimden yararlanamaması (14), kullanılan programların Bakanlığa bağlı olmaması (3), EBA'ya ulaşımda yoğunluk yaşanması (2), EBA TV'de yapılan derslerin süre olarak kısa tutulması (2) ve EBA TV'de 1.sınıf öğrencilerinin öğretmenlerin hızlı konuşmasından kaynaklanan anlama ve kavrama sıkıntısının yaşanması (1), yanıtlarının verildiği gözlenmektedir.

Ortamdan kaynaklı sorunlar, yüz yüze eğitime göre dönüt almada zorluk yaşanması (7), sınıf yönetiminin sağlanamaması sonucu gürültü problemi meydana gelmesi (6), çocuklarla okul ortamında olduğu gibi iletişim ve etkileşimin sağlanmaması sonucu sosyalleşmenin kısıtlanması (4), yüz yüze olmadığı için duyguların tam olarak verilememesi (3), sınıf ortamına göre öğrenme sürecine ve akademik başarıya katkısının az olması (2) ve okul ortamına göre yaparak yaşayarak öğrenme sürecinin kısıtlanması (1) yanıtlarının verildiği görülmektedir.

Beşinci alt kategoride (öğretmen kaynaklı sorunlar) sınıf öğretmenlerince; eğitim sürecinde ölçme ve değerlendirmede yaşanan yetersizlik (3), öğretmenlerin bu konuda eğitim almaması ve tecrübesiz olması (3) yanıtlarının verildiği görülmüştür. Katılımcıların sorulara verdikleri yanıtlardan bazıları aşağıda aynen verilmiştir.

Ö4. “Ebeveynlerin uygun teknolojik malzemelere, internete ve gerekli bilgiye sahip olamayışı, öğrencilerin bu sürecin kuralları olan bir eğitim ortamı olduğunu kavrayamaması gibi sorunlarla karşılaştım.”

Ö7. “EBA’ ya ulaşmada yoğunluk yaşanması, EBA TV’de yapılan derslerin süre olarak kısa tutulması, 1. sınıf öğrencilerinin öğretmenlerin hızlı konuşmasından kaynaklı anlama ve kavrama sıkıntısı oldu.”

Ö23. “Çocuklar işin bilincinde değil, kendi dünyalarını yaşıyorlar.”

4. “Uzaktan eğitim sürecinde, sınıf öğretmenlerinin öğrencilere yönelik gözlemleri nelerdir?” Sorusuna yönelik öğretmen görüşleri Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4. *Uzaktan eğitim sürecinde, sınıf öğretmenlerinin öğrencilere yönelik izlenimleri*

Kategori	Alt kategoriler	Kodlar	f
Öğrencilere Yönelik Gözlemleri	Duyuşsal gelişime yönelik gözlemler	Öğrencinin derse karşı ilgi ve istek duymaması	9
	Öğrencilerin uyumuna yönelik gözlemler	Öğrencilerin bu sürecin de kuralları olan bir eğitim ortamı olduğunu kavrayamaması	5
	Duyuşsal gelişime yönelik gözlemler	Öğrencilerin okulunu, arkadaşlarını ve öğretmenini çok özlemiş olması	17
		Öğrencilerin sınıf ortamına alışık olmaları nedeniyle uzaktan eğitim sürecine uyum sağlamakta zorlanmaları	13
		Öğrencide belli süre sonra motivasyon eksikliği yaşanması	4
		Okul ortamından uzaklaşma, yeterince kendini derse verememe	3
		Ev ortamından sıkılmış olmaları.	2
	Uzaktan eğitimi, öğrencilerin eğlence ve muhabbet aracı olarak görmeleri	2	

Tablo 4'e bakıldığında uzaktan eğitim sürecinde, sınıf öğretmenlerinin öğrencilere yönelik gözlemleri kategorisinin öğrencilerin uyumuna yönelik gözlemler ve duyuşsal gelişime yönelik gözlemler olmak üzere iki alt kategoriye ayrıldığı görülmektedir. Öğrencilerin uyumuna yönelik gözlemler, öğrencilerin bu sürecin de kuralları olan bir eğitim ortamı olduğunu kavrayamaması (5) yanıtının verildiği görülmektedir. Duyuşsal gelişime yönelik gözlemler, bütün öğrencilerin okulunu, arkadaşlarını, öğretmenini çok özlemiş olmaları (17), öğrencilerin sınıf ortamına alışık olmaları nedeni uzaktan eğitim sürecine uyum sağlamakta zorlanmaları (13), öğrencinin derse karşı ilgi ve istek duymaması (9), öğrencilerin bu sürecin de kuralları olan bir eğitim ortamı olduğunu kavrayamaması (5), öğrencide belli süre sonra motivasyon eksikliği yaşanması (4), okul ortamından uzaklaşma, yeterince kendini derse verememe (3), ev ortamından sıkılmış olmaları (2), internet ve bilgisayar kullanımına merakın artması (1) ve uzaktan eğitimi, öğrencilerin eğlence ve muhabbet aracı olarak görmeleri (2), yanıtlarının verildiği görülmektedir. Katılımcıların sorulara verdikleri yanıtlardan bazıları aşağıda aynen verilmiştir.

Ö11. "Veli ile öğrenci arasındaki etkileşimin artması ve velinin de sürece dahil olmasıyla öğrencinin derse karşı sevgisinin arttığını gördüm."

Ö27. "Bütün öğrenciler okulunu, arkadaşlarını, öğretmenini çok özlemiş durumdalar."

Ö33. "Belli bir süreden motivasyon eksikliği, okul kavramından uzaklaşma, yeterince kendini veremediklerini gözlemledim."

5. "Uzaktan eğitim sürecinde, sınıf öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirmede kullandıkları yöntem ve teknikler nelerdir?" Sorusuna yönelik öğretmen görüşleri Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. *Uzaktan eğitim sürecinde, sınıf öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirmede kullandıkları yöntem ve teknikler*

Kategori	Kodlar	f
Uzaktan Eğitim Sürecinde, Kullanılan Ölçme ve Değerlendirme Araç ve Yöntemleri	Etkinlik ödevi	16
	Online çoktan seçmeli test	10
	Soru cevap yöntemi	7
	Değerlendirmenin nasıl yapılacağıının bilinmemesi	4
	Web2.0 araçları ile etkinlik hazırlama	2
	Veliden gelen videoların değerlendirilmesi	2
	Dijital etkinlikler ve oyunlar	1
	Proje	1

Tablo 5'e bakıldığında sınıf öğretmenleri uzaktan eğitim sürecinde; online çoktan seçmeli test (10), etkinlik ödevi (16), soru cevap yöntemi (7), web2.0 araçları ile etkinlik hazırlama (2), dijital etkinlikler ve oyunlar (1), veliden gelen videoların değerlendirilmesi (2), değerlendirmenin nasıl yapılacağıının bilinmemesi (4) ve proje (1) gibi yöntem ve teknikleri kullandıkları görülmektedir. Katılımcıların sorulara verdikleri yanıtlardan bazıları aşağıda aynen verilmiştir.

Ö17. “Günlük ödev ve etkinlikler verip, yapılıp yapılmadığını takip ediyorum. Kazanımlara uygun olarak proje görevleri veriyorum, video çekmelerini istiyorum.”

Ö26. “Konuyu anlatırken soru-cevap metoduyla ve ders sonunda testleri çözdürerek değerlendirme yapıyorum.”

Ö29. “Öğrencileri nasıl değerlendireceğimi bilmiyorum.”

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırmanın bu bölümünde elde edilen bulgular yerli ve yabancı alan yazınla karşılaştırılmış ve tartışılmıştır.

Araştırmanın birinci sorusunda öğretmenler uzaktan eğitim ile ilgili olarak okul dışından eğitim internet üzerinden etkileşimli ders işleme, farklı ortamlarda eğitim, internet ortamı, kitle iletişim araçlarıyla yapılan eğitim, aile ve öğretmen işbirliği ile eğitim, etkileşimin sınırlılığını gerektiren ortamda kendi kendine öğrenme, dijital dünya, EBA, yenilenme, sürekli ve ulaşılabilir eğitim ve eğitim teknolojisi kavramlardan söz etmişlerdir. Ulaşılan bu sonuç alan yazında Bozkurt (2017), Erturgut (2008), Larreamendyand & Leinhardt (2006), Sadeghi'nın (2019) uzaktan eğitim ile ilgili yaptıkları tanımlamalarla örtüşmektedir. Dolayısıyla bu sonuçtan yola çıkılarak öğretmenlerin uzaktan eğitimle ilgili literatüre uzak olmadıkları söylenebilir.

İkinci araştırma sorusuna sınıf öğretmenlerinin verdikleri cevaplar, eğitimde sürekliliğe yönelik katkıları alt kategorisinde sınıf öğretmenleri tarafından; okula devam olanağının kalktığı zorunlu hallerde öğrenciye ulaşmada kolaylık sağlaması, öğrencilere evlerinde eğitime devam edebilme imkânı sağlaması, öğrencilerin normal okul süreci rutinlerini yerine getirmesine katkı sağlaması, her öğrenci için birebir öğretim imkânı sağlaması, video ve paylaşımlar tekrar izlemeye olanak sağlaması, öğrencinin eğitimin sürekliliğini kavraması açısından faydalı olması yanıtlarını vermişlerdir. İletişim ve etkileşime yönelik katkıları alt kategorisinde ise sınıf öğretmenleri; öğrencilerin iletişim ve etkileşimini sağlayarak sosyalleşmelerine katkıda bulunması, veli, öğrenci ve öğretmen iş birliğine katkıda bulunması, veli ile öğrenci arasındaki etkileşime katkıda bulunması yanıtlarını belirtmişlerdir. Ulaşılan sonuçlar alan yazında birçok araştırmanın sonuçlarıyla paralellik göstermektedir (Adıyaman, 2002; Kiryakova, 2009; Tuncer ve Taşdelen, 2008). Adıyaman (2002), evinden çıkamayan insanların ya da eğitimin gerçekleştiği yere ulaşmada güçlük çeken öğrencilerin uzaktan eğitim faaliyeti ile bu engellerinin ortadan kalkabileceğini belirtmiştir. Tuncer ve Taşdelen (2008) ise uzaktan eğitimin, öğrencilerin fiziki bir okul ortamı olmaksızın buldukları yerde eğitilmesi katkıda bulunabileceğini belirtmiştir. Çınar ve diğerleri (2011), eş zamanlı olarak yapılan uzaktan eğitim sürecinin öğrencilere çok yönlü iletişim fırsatının yanında öğrencilerin birlikte çalışmaların işbirlikli eğitim ortamları da sunabileceğini vurgulamıştır. Balta ve Türel (2013), uzaktan eğitim süreci hayat boyu öğrenmeye bir alternative olduğunu aktarmıştır. Bu sonuçlardan yola çıkılarak uzak eğitim sürecinin, eğitimde sürekliliğin sağlanmasına katkıda bulunduğu söylenebilir. Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin dersleri tekrar izlemeleri örgün eğitimde olmayan öğrenciye katkı sağlayan bir özellik olarak görülebilir (Özyürek, Begde, Yavuz ve Özkan, 2016; Sadeghi, 2019). Uzaktan eğitim sürecinde ilkökul öğrencilerinin kullanılacak uzaktan eğitim sistemi, bilgisayar, internet gibi uzaktan eğitim bileşenleri hakkında bilgi sahibi olmamaları; ders saatlerine uygun olarak derse girme alışkanlığının oluşmaması, ev ortamının okul ortamına göre daha rahat olması, ev ortamında çocuğun derse karşı ilgi ve güdülenme düzeyinin düşük olması öğrencinin akademik başarısını arttırmak amacıyla aile, öğrenci ve öğretmen arasında işbirliğini arttırmaya zorunlu kıldığı söylenebilir.

Araştırma sorularımızdan üçüncüsüne sınıf öğretmenleri öğrenciden kaynaklı sorunlar; öğrencilerin dikkat sürelerinin okuldaki sürece göre daha kısa olması, özel eğitim öğrencilerine uygun eğitim süreci olmaması, ilkökul öğrencilerine uygun bir eğitim süreci olmaması yanıtlarını vermişlerdir. Kaya (2002), bağımsız ve kendi kendine öğrenme becerisine sahip olmayan öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinden yeterince faydalanamayacağını belirtmiştir. Horton (2000), ise uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin bağımsız öğrenebilme ve öğrenmeye karşı olumlu yaklaşım gösterme, öz disiplin, zamanı iyi yönetme ve yalnız çalışmaktan hoşlanma becerilerine sahip olma, temel bilgisayar becerilerine sahip olma gibi nitelikleri taşımasının gerekliliğini vurgulamıştır (Yıldırım, Çelik ve Karaman, 2014). Aileden kaynaklı sorunlar, öğrencilerin derse zamanında girişlerinin veliler tarafından sağlanmaması, ebeveynlerin, internet hakkında gerekli bilgiye sahip olmaması yanıtlarının verildiği görülmektedir. Kitle iletişim araçlarından kaynaklı sorunlar, internet alt yapı sorunu, kullanılan programların bakanlığa bağlı olmaması, EBA'ya (Eğitim Bilişim Ağı) ulaşımda yoğunluk yaşanması, EBA TV'de yapılan derslerin süre olarak kısa tutulması, EBA TV' de 1.sınıf öğrencilerinin öğretmenlerin hızlı konuşmasından kaynaklanan anlama ve kavrama sıkıntısının yaşanması, her öğrencinin evinde internet bağlantısı, bilgisayar, yazıcı gibi donanımlar olmadığından dolayı uzaktan eğitimden yararlanamaması yanıtlarının belirtildiği gözlenmektedir. Kaya (2002) uzak eğitim, ulaşım olanaklarına ve iletişim teknolojilerine bağlı olması uzaktan eğitimin sınırlılıkları arasında yer aldığını vurgulamıştır. Brown (2020), herhangi bir yazılım veya donanım arızası durumunda, sınıf oturumu durma noktasına gelecektir, bu da öğrenme sürecini kesintiye uğratabilecektir. Ayrıca, uzaktan eğitimde kullanılan teknolojinin karmaşık yapısı, çevrimiçi eğitimi yalnızca bilgisayar ve teknoloji konusunda bilgili öğrencilerle sınırlar. Uzaktan eğitim sürecinde öğretmenin ders işleme yöntemi ve öğrencinin derse aktif katılımı eğitim ve öğretim sürecinin etkililiğini arttıran etmenlerden birisidir (Özyürek, Begde, Yavuz ve Özkan, 2016). Bu bağlamda yöntem seçiminde öğrencilerin özellikleri ve aktif olmasına özen gösterilmelidir. Ortamdan kaynaklı sorunlar, sınıf ortamına göre öğrenme sürecine ve akademik başarıya katkısının az olması, çocuklar okul ortamında olduğu gibi iletişim ve etkileşimin sağlanmaması sonucu sosyalleşmenin kısıtlanması, okul ortamına göre yaparak yaşayarak öğrenme sürecinin kısıtlanması, yüz yüze eğitime göre dönüt almada zorluk yaşanması, yüz yüze olmadığı için duyguların tam olarak verilememesi, sınıf yönetiminin sağlanamaması sonucu gürültü problemi meydana gelmesi cevaplarının verildiği görülmektedir. Kaya (2002) uzaktan eğitimin, uygulamaya yönelik derslerinden yeterince yararlanmada, yüz yüze eğitimde sağlanan ilişkilerinin gerçekleştirilmesi ve öğrencilerin sosyalleşmelerinin sağlanmasında sınırlılıklara sahip olduğunu belirtmiştir. Sadeghi (2019) ise uzaktan eğitim sürecinde öğrenciler tek başlarına çalıştıkları için sınıf ortamına göre sosyal etkileşim sınırlıdır. Balta ve Türel (2013), yapmış oldukları araştırmanın sonuçları arasında uzaktan eğitimde doğru metot veya teknoloji kullanıldığında öğrenciler arasında, öğretmen-öğrenci arasında karşılıklı iletişim olduğu sürece yüz yüze yapılan eğitim kadar başarılı olacağını belirtmiştir. Bolliger ve Wasilik (2009) uzaktan eğitim sürecinde disiplin sorunlarının yaşabileceğini belirtmiştir. Öğrencilerin geçmişte bilgisayar ile ilgili deneyimlerinin olması uzaktan eğitim sürecinde akademik başarıyı etkilemektedir (Baturay ve Yükseltürk, 2015). Özgöl, Sarıkaya ve Öztürk, (2017), yapmış oldukları araştırma sonucunda uzaktan eğitimin akademik başarıyı düşürdüğü bulgusuna ulaşmıştır. Ulaşılan bu bulgu araştırmanın bulgularını destekler niteliktedir. Olson ve Wisner (2002), yapmış olduğu araştırmada uzaktan eğitimin başarıyı arttırdığı yönünde sonuçlar elde etmiştir. Ulaşılan bu sonuçla araştırmanın bulguları ile çelişmektedir. Bu nedenle uzaktan eğitim öncesi öğrencilere eğitim desteği sağlanması önemlidir. Bunun yanında uzaktan eğitime başlamadan önce öğrencilerin bu sürece uyumunu kolaylaştırmak amacı bir uyum süreci yapılabilir. Uşun (2006) uzaktan eğitim süreci duyuşsal ve psikomotor becerilerin kazandırılmasına etkili olamayabileceğini ifade etmiştir. Bu ifade araştırma bulgularıyla örtüşmektedir. Uzaktan eğitim

sürecinde yüz yüze eğitime göre dönüt almada zorluk yaşanmasında sınıf yönteminin sınıf ortamındaki gibi sağlanamaması, öğrencilerin uzak eğitim sürecinin ciddiye almaması, öğrencilerin sınıf ortamına alışık olmaları nedeni uzaktan eğitim sürecine uyum sağlamakta zorlanması, uzaktan eğitimi, öğrencilerin eğlence ve muhabbet aracı olarak görmeleri gibi sebepler belirtilebilir. Öğrenciler geleneksel bir sınıftayken ödevler veya bir dersle ilgili soruları olursa, dersten önce veya sonra öğretmenle konuşmak veya çevrimiçi olarak farklı bir zamanda toplantılar planlamak oldukça kolaydır. Bununla birlikte, öğrenciler uzaktan eğitim aldıklarında, öğretmenle iletişim kurmakta daha fazla zorluk çekebilirler (Hutt, 2020). Öğretmenlerden kaynaklı sorunlar, eğitim sürecinde ölçme ve değerlendirmede yaşanan yetersizlik, öğretmenlerin bu konuda eğitim almaması ve tecrübesiz olması yanıtlarının verildiği görülmüştür. Baran (2020) ve Balta ve Türel Kılıç (2013), uzaktan eğitim sürecinde öğrencilere ölçme ve değerlendirmede çoktan seçmeli test, kısa cevaplı test, sözlü sınav, performans değerlendirmenin yapılabileceğini belirtmişlerdir. Bu bağlamda öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme araçlarını bilmeleri öğrencileri değerlendirme sürecini kolaylaştırması beklenebilir. Uzaktan eğitim sürecinde kullanılacak teknolojinin iyi bilinmesi öğrenme sürecinin etkili ve verimli olmasına katkıda bulunur (Kaya, 2002).

Araştırma sorularının dördüncüsünde öğrencilerin uyumuna yönelik gözlemler sınıf öğretmenlerince; öğrencilerin bu sürecin de kuralları olan bir eğitim ortamı olduğunu kavrayamaması yanıtının verildiği görülmektedir. Duyuşsal gelişime yönelik gözlemler öğrencilerin bu sürecin de kuralları olan bir eğitim ortamı olduğunu kavrayamaması, öğrencinin derse karşı ilgi ve istek duyması, öğrencilerin sınıf ortamına alışık olmaları nedeni uzaktan eğitim sürecine uyum sağlamakta zorlanması, bütün öğrenciler okulunu, arkadaşlarını, öğretmenini çok özlemiş durumda, okul kavramından uzaklaşma, yeterince kendini derse verememe, ev ortamından sıkılmış olmaları, internet ve bilgisayar kullanımına merak artması, uzaktan eğitimi, öğrencilerin eğlence ve muhabbet aracı olarak görmeleri, öğrencide belli süre sonra motivasyon eksikliği yaşanmasıyanıtlarının verildiği görülmektedir. Uzak eğitim sürecinde materyal eksikliği, alt yapıda yaşanan aksaklıklar, iletişim sınırlı olması, duyuşsal özelliklerin sınırlı olması gibi yaşanan sorunlar öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik algılarını olumsuz yönde etkilemektedir (Uzun, Ünal ve Yamaç, 2013). İşman (2011), uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin kendilerini yalnız hissetmelerinin ve sordukları soruların geç cevaplanmasının derse karşı güdülenmeyi azalttığını ifade etmiştir. Özgöl, Sarıkaya ve Öztürk (2017), yapmış oldukları araştırma sonucunda uzak eğitim öğrenciler tarafından önemsenmediğini ve öğrencilerin sürece uyu sağlam sıkıntı yaşamlarının uzaktan eğitim hakkında yeteri kadar bilgi sahibi olmamasından kaynaklandığını tespit etmişlerdir. Ulaşılan bu sonuç araştırmada yer alan bulgularla uyumludur.

Araştırma sorularının beşincisinde uzaktan eğitim sürecinde sınıf öğretmenleri; online çoktan seçmeli test, etkinlik ödevi, soru cevap yöntemi, web2.0 araçları ile etkinlik hazırlama, dijital etkinlikler ve oyunlar, veliden gelen videoların değerlendirilmesi, değerlendirmenin nasıl yapılacağıın bilinmemesi, proje olarak ölçme ve değerlendirmede kullandıkları yöntem ve araçları aktardıkları gözlenmektedir. Baran (2020), uzak eğitim sürecinde ölçme ve değerlendirmede çoktan seçmeli testler, proje çalışmaları, açık uçlu sorular, kısa cevaplı sorular, eğitsel oyunlar (genellikle çevrimiçi), ödevlerin kullanılabileceğini vurgulamıştır. Balta ve Türel Kılıç (2013), uzaktan eğitim sürecinde sözlü sınavlar, yazılı sınavlar, doğru yanlış testleri, otantik değerlendirme, portfolyo değerlendirme, performans değerlendirme, açık kitap, rubrik, akran değerlendirmesi yapılabileceğini belirtmiştir. Bu şekilde öğrencilerin ne bildiği, neyi yapabileceği, güçlü ve zayıf yönlerinin ortaya çıkarma imkânı sağlanmış olur (Richardson, Watkins ve Field, 2012; Jeevaratnam, 2013).

Ulaşılan bu sonuçlara dayanarak; öğretmenlere, ailelere, öğrencilere uzaktan eğitim konusu ile ilgili eğitim verilmesi önerilmiştir. Uzaktan eğitim sürecinde, internet alt yapısı ve uzaktan eğitim için gerekli materyallerin sağlanması açısından ilgili kurumların iş birliği içerisinde olmaları önerilmektedir.

Kaynakça

- Adıyaman, Z. (2002). Uzaktan eğitim yoluyla yabancı dil öğretimi. *The Turkish Online Journal of Educational Telnology*, 1(1), 92-97.
- Balta, Y. ve Türel Kılıç, Y. (2013). Çevrimiçi uzaktan eğitimde kullanılan farklı ölçme değerlendirme yaklaşımlarına ilişkin bir inceleme. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(3), 37-45.
- Baran, H. (2020). Açık ve uzaktan eğitimde ölçme ve değerlendirme. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 28-40.
- Baturay, M. H. ve Yükseltürk, E. (2015). The role of online education preferences on student's achievement. *The Turkish Online Journal of Distance Education*, 16(3), 3-12. doi:10.17718/tojde.47810
- Bolliger, D. U. ve Wasilik, O. (2009). Factors influencing faculty satisfaction with online teaching and learning in higher education. *Distance Education*, 30(1), 103-116. doi:10.1080/01587910902845949
- Bozkurt, A. (2017). Türkiye'de uzaktan eğitimin dünü, bugünü ve yarını. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 85-124.
- Brown, C. (2020, 28 Nisan). *Advantages and disadvantages of distance learning*. Erişim adresi:<https://www.eztalks.com/elearning/advantages-and-disadvantages-of-distance-learning.html>
- Beese, J. (2014). Expanding learning opportunities for high school students with distance learning. *American Journal of Distance Education*, 28(4), 292-306.
- Çepni, S. (2010). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş*. Trabzon: Yazarın Kendisi.
- Çınar, M., Tüzün, H., Yıldırım, D., Akıncı, A., Kalaycı, E., Bilgiç, H.G., Yüksel, Y. (2011). Uzaktan eğitimde kullanılan eşzamanlı sanal sınıf araçlarının karşılaştırılması, *Akademik Bilişim'11 - XIII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri*, 2 - 4 Şubat 2011 İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Erturgut, R. (2008). İnternet tabanlı uzaktan eğitimin örgütsel, sosyal, pedagojik ve teknolojik bileşenleri. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 1(2), 79-85.
- Hutt, M. (2020, 28 Nisan). *Top 10 disadvantages of distance learning*. Erişim adresi: <https://www.eztalks.com/elearning/top-10-disadvantages-of-distance-learning.html>
- İşman, A. (2011). *Uzaktan Eğitim*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Jeevaratnam, G. (2013). Portfolio as an assessment tool in french foreign language classroom. *International Journal of Scientific Research*, 2(11), 155-156.
- Karaağaçlı, M. (2008). İnternet teknolojileri destekli uzaktan eğitimde sosyal kazanımlar gereksinimi. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 1(2), 63-73.
- Kaya, Z. (2002). *Uzaktan eğitim*. Pegem Akademi: Ankara
- Kiryakova, G. (2009). Review of distance education. *Trakia Journal of Sciences*, 7(3), 29-34.
- Larreamendy-Joerns, J. ve Leinhardt, G. (2006). GoingtheDistancewith Online Education. *Review of Educational Research*, 76(4), 567-605.
- Miles, M.B. &Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*. ThousandOaks, CA: Sage
- Olson, T. & Wisher, R. A. (2002). The effectiveness of web-based instruction: an initial inquiry. *International Review of Research in Open and Distance Learning*, 3(2), 1-17.
- Özmen, H. ve Karamustafaoğlu, O. (Ed.). (2019). *Eğitimde araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

- Özgöl, M., Sarıkaya, İ. ve Öztürk, M. (2017). Örgün eğitimde uzaktan eğitim uygulamalarına ilişkin öğrenci ve öğretim elemanı değerlendirmeleri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 7(2), 294-304.
- Özyürek, A., Begde, Z., Yavuz, N., F. ve Özkan, İ. (2016). Uzaktan eğitim uygulamasının öğrenci bakış açısına göre değerlendirilmesi. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 592-605.
- Richardson, T. M., Watkins, D. ve Field, S. (2012). The Use of the electronic portfolio in evaluating and assessing the efficacy of graduate project management education. The PMI Research and Education Conference, 15-18 July 2012, Ireland: University of Limerick.
- Sadeghi, M. (2019). A shift from classroom to distance learning advantages and limitation. *International Journal of Research in English Education*, 4(1), 80-88.
- Tuncer, M. ve Taşpınar, M. (2008). Sanal ortamda eğitim ve öğretimin geleceği ve olası sorunlar. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 125-144.
- Uşun, S. (2006). *Uzaktan Eğitim*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Uzun, A. M., Ünal, E. ve Yamaç, A. (2013). Service teachers' academic achievements in online distance education: The roles of online self-regulation and attitudes. *Turkish Online Journal of Distance Education- TOJDE*, 14(2), 131-140.
- Yıldırım, S., Yıldırım, G., Çelik, E. ve Karaman, S. (2014). Uzaktan eğitim öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik görüşleri: Bir ölçek geliştirme çalışması. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 365-370.
- Yıldırım, A., & Şimsek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11. baskı). Ankara: Seçkin.